

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28-10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VÁRNAY ELEMÉR

ŐFELSÉGE II. CAROL KIRÁLY BEVONULÁSA LONDONBA

VI. György király fogadta a Victoria pályaudvaron az uralkodót és a trónörököszt. — London népének lelkes ünneplése közben vonultak be a felséges vendégek a Buckingham palotába

II. Carol király, Románia uralkodója és trónjának várományosa kedden délután bevonult a világ fővárosába, amelynek első követ évezred évvel ezelőtt egyszerű normand halászok helyezték el. Kiszámíthatatlan, hogy hány köből rakták le azóta London épületrengeteget, hogy hány közül ma nyolcmillió ember él. Nyolcmillió ember nevében tízezrek szegélyezték az utat, amelyen Románia uralkodója és trónörököse elhaladt, a nagy északi királyság fővárosának népe lelkes ünnepel. Azok a milliók, amelyek ott élnek a Themse-parti metropolisban, ritkán lelkesednek. A nyugodt angol nép mérlegeli az embereket, és a tetteket. Hangulat, pillanatszerű átszellemülés nem hatja át őket és nagyon az értelmükbe és lelkiükbe kell annak férkőznie, aki szeretetét kér a szívüktől. A mai fogad-

tatást a London utcáin hömpölygő emberáradat bizonyítja, hogy Carol király az angol nép lelkéhez közel férkőzött, Anglia népe megérti és megéri azt a súlyos feladatot, a küldetést, amely Európa Keletén arra az uralkodóra vár, aki vére szerint is hozzátartozik.

Amikor a hajó már átszelte a csatornát, Őfelsége ősei házába tért, abba a birodalomba, amely dédanyja szelíd szellemét, de asszonyi okosságát követve, a világ ura lett. Az unoka visszatért arra a földre, ahonnan Anyja egy nemeslelkű hercegnő valaha sok szorongó érzéssel elindult távoli hegyek, végtelen fenyvesek és idegen emberek közé. Az Édesanya szelleme tér vissza, amikor számon kéri, mit végeztél, mit tetél, milyen atyja lettél a távoli országnak? Anglia az a föld, amelynek szabad légkörében először dől meg a babona, hogy a királyok autokraták.

A Nyugat és Kelet királyainak kézfogása

Anglia a tradíciókba beillesztette az élet modern ütemét, a monarchiába a liberalizmust. És az angol alkotmánynak az a szelleme, hogy a király a nép igazi atyja, éppen napjainkban nyer igazolást, amikor azt látjuk, hogy a legvirágzóbb és legszabadabb államok a királyságok, míg az uralkodóktól mentesített államok a világnézet, a kormányzati irányok bizonytalanságában élnek. Amit London elsősorban ünnepl, ami Anglia népét ma lelkesíti az, hogy Királyt fogad a főváros falai között, Királyt, aki a szónak klasszikus értelmében művészettől emeli az uralkodást, aki szellemet és stílust visz a királyi jogok és kötelességek viselésébe. A másik, ami Anglia népét büszkeséggel tölti el, hogy Románia uralkodója vérszerinti leszármazottja annak a királyi családnak, amely negydedvezred óta viseli gondját az angol népek, amely úgy egybeolvadt a királyság intézményével, ahogy egyik jelen írójuk mondotta: lehet, hogy kívül egyszer a Föld, lehet, hogy a Westminster Abbey mellett fókák tanyáznak a jégtáblákon, de Anglia akkor is monarchia lesz . . .

Két monarchia rokonuralkodója találkozott ma: Európa legnyugatibb és legkeletibb királyságának urai: Fény, pompa, öröm ragyogásán át érzni az esemény jelentőségét, hogy olyan napok kezdődtek meg, amelyeknek melege tartós lesz a reánkiszakadó tél sivárságában. A két távoli nép átérzi, hogy sorsuk egyben közös, a végpontokon állva csaknem tetszés szerint kapcsolhatják ki magukat az európai néptömbök sorsalakító eseményeiből, avagy az ellentétes törekvések fékezőivé válhatnak. London és Bucaresti nem tengely, hanem végpontok, amelyeket a gondolat és eszme fog össze és a szellem talán a vasnál is erősebb és törhetetlenebb. Ez a képeleti tengely Európa hánykódtatása közepette az az egyensúlyozó erő, amely gátat vet a szertelenségeknek,

amely az angol lélek eleganciájával keresi az igazságot, azt az igazságot, amely senkit sem sért és mindenkinek kiméri az emberi jogokat. Nemes tradíciók, formák, amelyekből jöttányit nem engednek: ez jellemzi az ősi Albionot és Carol király földjének gazdagságával itt, a Keleten képes megteremtteni, megvalósítani a népeknek azt a jólétét és boldogságát, amely őseinek jogára alatt egy sokkal mostohább vidéken megteremtődött. Mi volt annak a világtörténelmi csodának a titka, hogy a tenger közepén levő szigetország, a primitív hajózási viszonyok között, a földrajzi távolságokat legyőzte és urává lett a fél világnak? Az, hogy akarta és szeretete az életet. Dolgozni tudott, higgadt vérmérséklettel és az északi embernek tiszta jövőbenlátásával. A népekben nem lehet egymás vérént önteni, faji jellemvonást nem lehet utánozni. De van valami, amit minden faj követelhet, ami minden nép számára a nagyság lehetőségét tartogatja: az igazság és a munka szeretete.

Néptömeg zug a Themse partján és éltető tömeg a squarekon, a

Megérkezés az angol partokra

Dél előtt 11 óra 35 perckor érkezett Carol király és Mihai nagyvajda Boulogneba és 11 óra 55 perckor kíséretükkel együtt felszálltak a Siehik nevű torpedórombolóra, amely az angol hadiflotta egyik legmodernebb hajója. A Siehiket a nyílt tengeren az angol flotta több egysége várta, amely a diszkisérteket alkotta az angol tengerpartig. Délután 13 óra 25 perckor érkezett meg II. Carol király, Mihai nagyvajda és kísérete a doweri kikötőbe, ahol

a kenti herceg üdvözölte VI. György király nevében Románia uralkodóját.

Őfelsége, II. Carol király és kísérete megérkezve Doverba, partra szállásuk alkalmával angol szokás szerint először a város polgármestere a következő üdvözlő beszédet mondotta:

— Felség! Felséged engedelmevel mi a szigetország öt régi kikötőjének utódai, Dover város polgárai nevében az Ön legkegyesebb engedelmevel

köszöntjük meg és szíves Istenhozzátat mondunk kikötőnkbe való érkezése alkalmával. Engedtesse meg nekünk, hogy biztosítsuk Felségedet látogatása Angliában valamennyi honfitársunk részéről a legnagyobb örömet váltotta ki. Felséged látogatása országunkban, mint Őfelsége VI. György király és Erzsébet királynő vendége, nyilvánvalóan bizonyította a szoros barátságunkat, amely az Ön nagy országa Románia és országunk között fennáll. A lehető legnagyobb mértékben ér-

Buckingham palota előtt. A Saint-James palotánál, a királyok ősi háza előtt egyetlen ör áll, aki mikor szolgálathat lép, az őrparancsnok kérdésére azt feleli: A királyt őrzöm! Holott a király már évtizedekkel azelőtt az új palotába költözött. De ez az ör jelképes őre annak a tiszteletnek, amellyel egy nép a Magna Chanta óta, nyolcadfél évszázad óta, vigyáz királyára és jogaira. Mi, itt a Kelet földjén szeretettel kísértük a királyi vonat utját, szeretettel vettük a londoni nép lelkesedését és magunkban mint megannyi ör, vigyázunk a Király képére, hogy azt magyar becsülettel, magyar királyszeretettel őrizzük magunkban és ahhoz nem juthat mindennapi bajaink sora. A királyt őrizzük, mint magyar őseink évszázadokon át, mert mint Anglia népének, nekünk is a király a jog és igazság! Ebben a királyhiű érzésben kísérik II. Carol király és a nagyvajda utját és kívánjuk, hogy utjuknak eredménye legyen: béke a népek, áldás az országnak és üdv a királynak.

tékeljük és nagy megtiszteltetésnek vesszük, azt a királyságot, amelyben városunk az öt kikötő közül részesül arról, hogy elsőként lehessünk, akik felajánljuk Felségednek hódolatuljes üdvözlésünket. Engedtettséggel meg nekünk azon reményünk kifejezése, hogy a Mindenható Felségednek egészséget és boldogságot adományozzék, hogy minél több évig uralkodhassék népe felett, amely mélyszégyes hódolatul van eltele Felséged iránt és hogy ez a nép a legfőbbkétebb jölétben éljen.

Öfelsége, II. Carol király a következőket válaszolta az üdvözlő beszéltre:

— Polgármester ur! Mélyszégyesen megindítottak meleg üdvözlő szavai, amelyekkel Angliában történt partralepésem alkalmával üdvözölt, akkor, amikor eljöttem, hogy meglátogassam ezt a szép

országot, Öfelsége VI. György király és Erzsébet királynő vendégeként. Igaz szívet köszönöm Önnek polgármester ur és Dower város polgárainak ezt a meleg fogadtatást. Az a pillanat, amikor partralepek ebben a legendás híri kikötőben, az öröm pillanata és az Ön szavai, amelyeket hozzám intézett, nagyon jól estek. A magam és kedves fiam részéről kijelentem, hogy a lehető legszebb fogadtatásban részesültünk ebben az országban, amelyet oly szoros kapcsolatok fűznek hozzánk és amelynek királyi családhoz rokonai szálak kapcsolnak. Még egyszer kérem polgármester ur, továbbítsa a városi tanácsnak és Dower város polgárainak elismerésemet a meleg fogadtatásért és a jókívánságért.

6 óra 10 perckor befut a királyi vonat

Öfelsége, II. Carol király érkezése alkalmából a londoni Viktória pályaudvart és környékét beláthatatlan tömeg lepte el. Százazrek gyűltek össze, hogy üdvözöljék Románia nagynevű uralkodóját és Mihai nagyvadját. A Viktória pályaudvar zászlóerdőben és fényárban várta a királyi vendégeket. Rengeteg villanykörtét szereltek még fel és

a vakító fénytől szinte alig lehetett látni.

A pályaudvaron megjelentek csaknem kivétel nélkül román zászlócskákat tartottak kezükben és sokan, főleg az angol fővárosban élő román hölgyek, román nemzeti ruhát viseltek.

A pályaudvaron két hatalmas emelvényen foglaltak helyet a diplomáciai kar tagjai és a meghívott előkelőségek, valamint az angol és külföldi sajtó képviselői. A román sajtó képviselőiben mindenekelőtt is Titeanu sajtóügyi alminiszter, továbbá Gafencu, Pamfil Seicaru és Cocos neves publicisták voltak jelen. VI. György angol király Chamberlain miniszterelnök, Halifax külügyminiszter és London lord mayorjának társaságában romániai időszámítás szerint pontosan délután 6 óra 5 perckor érkezett ki a Viktória pályaudvarra. Nyomban megérkezése után kíséretének tagjaival együtt a pályaudvarnak azon részénél helyezkedett el, ahol a királyi különvonat szalonkocsija majd megáll. Ugyancsak itt foglalt helyet többek között Sir Reginald Hore, bucarestii angol ügyvivő is, aki már előbb megérkezett az angol fővárosba, hogy jelen legyen Öfelsége fogadtatásánál. Nemsokkal az angol uralkodónak a pályaudvarra történt megérkezése után jelezték, hogy néhány perccel belül megérkezik az a különvonat is, amelyen Carol király és kísérete utazik az angol főváros felé. A tömeg feszült érdeklődéssel várta a királyi szerelvényt, amely végül is

6 óra 10 perckor feltűnt a pályaudvar bejáratánál.

A vonat a tömeg lelkes és szűnni nem akaró üdvözlésében közben gördült be a fedett csarnokba. Először a szolgálatos magasrangú katonatiszt lépett le a szalonkocsiból, majd nyomban utána megjelent a kocsis lépcsőjén maga II. Carol király is. A lelkesedés ekkor tetőfokát érte el. Az uralkodó, aki tengernagyi egyenruhát viselt, ruganyos léptekkel szállt le a kocsiból. Nyomban Mihai nagyvada haladt. VI. György király szívélyesen kezelt fogott uralkodókkal, akinek sorra bemutatva az angol kormány jelen volt tagjait. A trónörökös szintén mindenkiel kezelt fogott.

BEVONULÁS LONDON UCCÁIN AT

Miközben a tömeg még egyre ünnepelte a királyi vendégeket, a katonazenekar a román himnusz kezdte játszani. Amikor az utolsó ükkordok is elhangzottak, újra felzúgott az üdvözlés, majd Öfelsége, II. Carol király és a nagyvada az angol uralkodó és

a kenti herceg társaságában ellépett a tiszteletére kivezényelt díszszázad arevonala előtt.

A pályaudvari fogadtatás ezzel véget is ért és úgy a román uralkodó, mint az angol király, valamint kíséretük kocsiba szálltak, hogy meginduljanak a Buckingham palotába. Az első fogatban Carol és György király foglalt helyet. A nyitott kocsit, amelyen egyébként az angol uralkodó csak a parlament megnyitásához szokott kocsizni,

hat gyönyörű hóféher ló húzta.

A következő diszhintóban, amelyet négy szénfeketé paripa vont, Mihai nagyvada és a kenti herceg ült. A harmadik kocsiban Urdareanu, a királyi ház marsallja, Comnen külügyminiszterrel és Grigorcea londoni nagykövettel együtt hagyta el a Viktória pályaudvart. A többi fogatokban a kíséret tagjai ültek. Amikor a két uralkodót vivő diszhintó elindult a pályaudvar

elől, a kivezényelt díszszázad tisztelő állásba helyezkedett.

A két első fogat után lovasszázad következett, míg a kocsisort újabb lovasszázad zárta be.

A Viktória pályaudvartól a Buckingham palotáig a járdákat zsufolóság megtöltő tömeg állandóan éljezte a királyi vendégeket. Közben egymásután hangzottak fel azok az ágyulóvések, amelyeket Carol király és a nagyvada tiszteletére adtak le. Valóságos diadalut után érkezett meg az uralkodó és kísérete a Buckingham palotához, amelynek

bejáratánál a királyné és családtagjai fogadták a felséges vendégeket és a trónörökösöt.

AZ ANGOL SAJTÓ MELEG HANGON IR CAROL KIRÁLYRÓL

A kedd délelőtt megjelent angol lapok a román uralkodó látogatásának hatása alatt állanak. Valamennyi lap ezeket írja: Ma érkeznek meg az angol uralkodópár és az angol nép vendégei. A lapok első oldalán közlik II. Carol király és Mihai nagyvada fényképeit. Azt a fény-

képet közlik, amely nemrég készült és amelyen II. Carol király mosolyog fiára. A lapok közlik azt az utvonalat, ahol a királyi menet elhalad, hogy a közönség könnyebben tájékozódhassék és szemtanuja lehessen a bevonulásnak.

A Times keddi száma hatalmas cikket szentel Carol király látogatásának és rámutat a György angol királlyal való látogatás jelentőségére. A hosszú cikk helyzetképet ad Romániáról és uralkodójának eredményes munkájáról.

A Daily Telegraph arról a szerezről ír, amelyet Románia nemzetközi téren betölt, a News Chronicle pedig örömmel tudatja Románia uralkodójának megérkezését. A munkáspárti Daily Herald azt kívánja, hogy

az angol kormány adja meg a szükséges támogatást Romániának.

RÁDIO KÖZVETÍTÉSEK LONDONBÓL

Öfelsége londoni tartózkodásának minden kiemelkedő eseményét a rádió is közvetíti. Szerdán november 16-án a következő a program:

16.10 órakor közvetítés a Guildhallból. A Guildhall és a fogadáson résztvevő személyek ismertetése.

16.17 órakor a londoni Lordmayor felköszöntött mond. A beszéd hat percig tart és utána az angol himnusz játsszák.

16.27 órakor Öfelsége II. Carol király beszél. Beszédé hat-hét percig tart. A zenekar a román himnusz játssza.

16.30 órakor a közvetítés véget ér.

Esti diner a román követéségen. A közvetítés kezdődik 22.10 órakor és részletes tudósítást ad.

22.15 órakor érkezik a király.

22.20 órakor érkeznek az angol királyi család tagjai.

22.30 órakor érkezik György angol király és Erzsébet királyné, ami után a diner megkezdődik.

A közvetítés 22.35 órakor véget ér.

Az összes feltüntetett idők romániai időszámítás szerint értendők.

Ugy a londoni, mint a bucarestii rádiókn lehet fogni a jelzett időben a híreket.

Milliók nyereménnyel húztak ki két, Temesváron eladott sorsjegyet

Temesvár, november 15. Az állami osztálysorsjáték tegnapi húzása alkalmával Temesváron eladott két sorsjegyre jutott milliós nyeremény. Egy-egy millió leit nyert a 103.245 és 464.493 számú melléksorsjegyek, amelyek a Stanou Gheorghe sorsjegyrudában adtak el. Az egyik nyerő Cosma nyugalmazott katonai főállatorvos és a másik nyerő nem kívánja nevét a nyilvánosságra hozni. A főbb nyeremények kimutatása:

Lei 1.000.000: 32958, 94646, 17878, 62248, 14029. Lei 200.000: 37574, 81733, 58930, 42807,

23359, 67724. Lei 100.000: 86006, 47105, 90203, 24072, 3379, 38830, 75502, 51860, 60837, 71427, 28361, 36381, 88410, 69417, 84525, 37664, 20633, 44941, 96895, 3184, 52141, 55233, 90198, 54870, 42123, 99042, 48335, 16711, 14932, 77463, 64542, 17824, 67080. Lei 912: 7-es végződésűek. Melléksorsjegyek: Lei 1.000.000: 829914, 464498, 657960, 478245, 516255, 103245, 176111. Lei 100.000: 427981, 866357, 777759, 213880, 515150, 248707, 649241, 258564, 521977, 684617. Lei 228: 47 és 87 végződésűek.

Az osztatlan részvét és őszinte gyász kísérete özvegy Procháska Babettát utolsó utjára

Temesvár, november 15. Nagy és osztatlan részvét mellett temették el tegnap délután özvegy Procháska Babettát, a Procháska-család ősz matrónáját. A ravatalt a fekete posztóval borított Schlauchkápolnában valóságos virágerdő közepette állott. A család, a rokonok, ismerősök és barátok koszorúit forrtak körül a ravatalt. Már kora délután gyülekezett a nagyszámu közönség, hogy elbucuzzék a megboldogultól.

Felöltök a kápolnából kivitték a koporsót a kívül föllálatott katalakira, amely körül magas

handeláberekben gyertyák fényé lobogott.

A gyászszertartást Plesz József kanonok, belvárosi plébános vezette Metzger Márton dr. jözsefvárosi prépostplébános, Eech K. Géza gyárvárosi és Petrovics Emil nagyszentmiklósi apátplébános, valamint Vormittag Imre és Hauptmann Nándor káplánok segítségével mellett. A beszentelési szertartás után megindult a kápolna harangja és a temetési menet elindult a Procháska-család sírboltja felé. Hosszu sorban haladtak a lehajtott fejű gyászolók a koporsó után és őszinte fájdalommal kísérték utolsó utjára Procháska Babettát, a példás életű, női érényekben gazdag és jótékony nagyasszonyt.

A temetésen megjelent nagyszámu közönség sorában ott volt Pacha Ágoston dr. megyéspüspök, Waltner József dr. kanonok püspöki irodaigazgató kíséretében, a temesvári Procháska-malom, a nagyszentmiklósi és zombolyai malom teljes tisztviselői kara, a piteštii malom vezetősége, a dettai furnirgyár vezetősége, Rubichin László igazgató vezetőségével, a jözsefvárosi katolikus egyházközség tanácsának tagjai Novotny Károly vezetésével, a mentőtársulat, amelynek Procháska Ede az elnöke, Deviot-

te Miksa főtitkár vezetésével nagyobb küldöttséggel képviseltette magát, a molnárok és malomunkások egyesületének küldöttsége két egyleti zászlóval, amelynek az elhunyt volt a zászlóanyja, a katolikus női misszió küldöttsége Borsitzky Ottóné vezetésével, a pékek nagyszámu küldöttsége. Ezenkívül megjelentek a temetésen Aczél Oszkár dr., Arzenovici Zoltán, Baár József, Beé Ferenc, Boulten Pierre, Becker János dr., Baltescu Ioan dr., Babesányi Ferenc, Buchwald Géza, Bogma Miklós, Biró Vazul, Binder Ferenc, Capdebó György, Capdebó Dező dr., Csernolatetz Aurel dr., Czilezer Lajos, Dengl Ferenc, Drexler Béla, Egerer Sándor dr., Fischer Károly, Fabritius Richárd, Gergen János, Grosz Imre, Ganz Leó, Hilt Lajos, Hámosi Lajos, Huszár Ödön dr., Heller László, Joanovics Antal dr., Jancsó Árpád, Kayser Lajos nagyprépost, Klein Viktor, Kimmel Gyula, Kleitsch Béla dr., Lázár Livius, Lendvai Jenő, Lieblich Jenő, Mangold Sándor, Montag Miksa, Montag Fülöp, Maus Mihály, Merbl Arnold, Österreicher Ignác, Pauck Frigyes dr., Pogány László, Pausz László, Páll Dező, Pollák Árpád, Rieger Ferenc, Rudali Aladár, Róna Ede, Ruschill Ferenc, Somló György, Stachler Ádám, Szakmáry Ferenc, Sonnberger Rudolf, Schei Alexandru, Tirnea Dumitru dr., Tedeschi Béla, Teleyk Endre dr., Taussig József, Takács Kálmán, Unterweger Lothár dr., Urbanetz László dr., Wegling János kanonok, Vámos Sándor, Várady Miklós dr., Vuchetich Endre dr., Vidrighin Bucur, Wilhelm János, Wanthum Brunó, Weisz Sándor, Zádor Endre, Ziegler Gottfried dr., Zecha Frigyes, Zsivanovits Döme és még sokan mások a társadalom minden rétegéből.

Hazarendelték Amerika berlini nagykövétét

Az intézkedés nem jelenti a diplomáciai viszony megszakítását.

Berlin, november 15. A hatóságok már szétküldték a zsidó kereskedőkhöz és háztulajdonosokhoz azokat a felhívásokat, amelyekben a november kilencedikén és tizedikén elkövetett rombolásokért kártérítést követelnek. A zsidók vagyonának megromlására miatt, a kárt szenvedett aldozatoktól követelnek még kártérítést. A felhívás kimondja azt is, hogy a kártérítés összegét nem számítják bele az 1 milliárd büntetésösszegbe.

Százhatvan gazdag zsidó a Gestapo hivatalaiba idézték, ahol írásban közölték velük, hogy milyen összeggel tartoznak hozzájárulni a tüntetések során okozott károk megtérítéséhez. Az összeg nagysága nem ismeretes, de fantasztikusan nagy „kártérítésről” lehet szó, miután

egy övezegyasszonyt 50 ezer, egy kereskedőt 150 ezer márka lefizetésére kötelezték

azon károk megtérítésére, amelyek az utóbbi napok antiszemita tüntetési folyamán keletkeztek. Ezen összegek megfizetése az érdekelteket nem menti fel az egymilliárd márkás büntetésben való részvételéről.

A zsidók nagymennyiségű értékpapírt dobta a piacra, hogy pénzhez jussanak és módjukban álljon az egymilliárd kártérítési összeget megfizetni. A kormány betiltotta ezeket a részvényeladásokat. A birodalmi gazdasági miniszterrendelet bocsát ki, amelyben

megtiltja a zsidóknak részvényeik eladását.

Az Ouvre című lap értesülése szerint Roosevelt köztársasági elnöknek szándékában áll Hitler kancellárt értesíteni arról, hogy az Egyesült Államok nyomban

megtorlást alkalmaznak a német birodalom ellen, ha alkalmazni fogják a zsidóellenes legújabb intézkedéseket. Az elnök ebben az esetben számos németet fog kiutasítani az Egyesült Államok területéről és állásaikba zsidó emigránsokat helyeznek el.

AMERIKA BERLINI KÖVETÉK WASHINGTONBA RENDELTÉK

WASHINGTON, november 15. (Rador.) Hull külügyi államtitkár utasította Hugh Wilson, az Egyesült-Államok berlini nagykövétét, hogy térjen vissza haladéktalanul Washingtonba és tegyen jelentést. A Reuter-ügynökség közli, hogy ez a visszatérés nem jelenti a diplomáciai viszony megszakítását az Egyesült-Államok és a német birodalom között, de minden esetre Washingtonban szükségesnek tartják, hogy a jelen körülmények között bizonyos intézkedéseket foganatosítsanak. Megállapítják, hogy az amerikai nagykövét visszahívása összefüggésben áll a németországi eseményekkel és főleg a zsidóellenes intézkedésekkel.

Kielégítő volt a pénzügyi lélelv

Canc cov miniszter nyilatkozata

Bucuresti, november 15. Victor Canciov pénzügyminiszter tegnap sajtófogadást adott és nyilatkozott a költségvetési esztendő eddigi eredményeiről. Nyilatkozatát azzal kezdte, hogy még mindenkinek emlékeztetésben maradt az a nagy aggodalom, amely 1937. december végétől 1938. február 10-ig az ország lakosságán erőt vett és ami feltűnő módon érezhetővé vált nemzetgazdasági és pénzügyi téren is. Ebben az időben

hat hét alatt másfél milliárd lejtel csökkentek az állami bevételek,

amíg az állami kiadások az előirányoztnál egy milliárd 200 millió lejtel voltak nagyobbak. Az 1938-1939. évi pénzügyi esztendő első felében elsősorban a hadsereg felszerelésére fektették a fősúlyt. Nagy erőfeszítésekre volt szükség a költségvetési egyensúly biztosítására. Az általános költségvetés közel 30 milliárd lei volt és a nemzetvédelmi alapot 2 milliárd 200 millióval emelték. Hatmilliárd leire volt szükség, hogy a hadsereg felszerelését meggyorsítsák. Az első hat hónapban 15 milliárd 231 millió lei volt az állampénztár bevétele, 2,1 százalékkal több, mint a múlt pénzügyi év ugyanezen időszakában.

A pénzügyminiszter beszámolójából megállapítható, hogy

az állam pénzügyi helyzete a pénzügyi év első hat hónapjában teljesen kielégítő volt és ha a bel- és külkereskedelmi mérleget is vizsgálhat alá vesszük, úgy kiderül, hogy abban emelkedés észlelhető annak ellenére, hogy a nemzetközi konjunktúrális viszonyok rosszabbak, mint az elmúlt pénzügyi esztendő ugyanebben az időszakában volt.

Aranyért ellen Goedecké féle Anusol!

Kedden megkezdődött Aradon az evangélikus egyházkerület országos közgyűlése

Az első nap előkészítő tanácskozással telt el. — Vallásos hangverseny a templomban

Arad, november 15. Az egész ország evangélikus lakosságának a figyelme Arad felé irányul, a hol összeül az ágostai hitvallású evangélikus egyház parlamentje, hogy tanácskozzék a sorsát közelről érintő kérdésekről. Luther Márton egyházának Romániában nincsenek milliós tömegei. De szervezetsége, belső összetartása, főként pedig nagynevű vezetői súlyt és tekintélyt adnak ennek a hitfelekezethez. Hogy milyen nagy fontossága az egyházkerület idei rendes évi közgyűlése, azt legfőbbképpen az bizonyítja, hogy messze vidékekről is eljöttek az egyház világi és egyházi vezető személyiségei. Még a délelőtti folyamán megérkeztek Aradra Purgly László főbíró, az egyházkerület főfelügyelője, Temesvárról Argay György főesperes, Takács Andor dr. egyházmegyei felügyelő, Wachsmann Alvin dr. és Guggenberger Alajos presbiterok, Materny Imre nagyváradi főesperes, dr. Petry Gyula egyházkerületi főjegyző, Nikodémusz Károly brassói lelkész, egyházkerületi főjegyző, Papp Endre dr. egyházkerületi másodfelügyelő Hosszfuluból, Sipos András hosszufalui esperes, Szórády Lajos tatrángi lelkész, Kiss Béla csernátfalusi lelkész, Bálint András brassói igazgató-tanító, ifj. Rhévey Károly nagybányai lelkész, Ambrus Géza nagyváradi igazgató-tanító, Járocsy Andor kolozsvári teológiai tanár, Keszler Ede lelkész Nagyszentmiklósról, Esszig József ujvársándi lelkész, azonkívül Arad képviselőjében Frint Lajos püspök, dr. Palágyi Jenő egyházkerületi másodfelügyelő, Szabó István mérnök, Kurjatkó Rezső, Schäffer Richárd, Kászoni János, Dénes Béla lelkész és még többen, akik az egyház életében szerepet játszanak.

Az első nap főként tanácskozással, értekezletekkel és megbeszélésekkel telt el. Reggel 9 órakor rövid istentisztelet volt, amelyen a vendégek kivétel nélkül résztvettek. Aradról is sokan jöttek úgy, hogy a templom teljesen megtelt. Imádkozott Dénes Béla aradi lelkész. Istentisztelet után a nyugdíjintézet aradi bizottsága ült össze, amelyen Nikodémusz Károly brassói lelkész, a nyugdíjintézet egyházi elnöke és Papp Endre dr. világi elnök részletes beszámolóval szolgált az intézet anyagi helyzetéről. Az ülés örömmel állapította meg, hogy a nyugdíjintézet anyagi ügyei a legnagyobb rendben vannak s ugyan csak megelégedéssel vette tudomásul azt az anyagi gyarapodást, amelyet az intézet az utóbbi két évben felmutatott. Ez a gyarapodás annak a gondos kezelésnek az eredménye, amelyet a delegált vezetőség kifejt. Az ezt követő kerületi számvizsgáló ülésen az egyházmegye és a püspökség vagyonkezelését vizsgálták felül, amelyet szintén a legnagyobb rendben találtak.

Délután 3 órakor kezdődött meg a közgyűlést előkészítő bizottság ülése, amelyen Frint Lajos püspök és Purgly László egyházkerületi főfelügyelő elnökölték. Behatárolt megvitatták azokat a kérdéseket, amelyeket a november 16-iki közgyűlés elé terjesztenek. Az ülés után az aradi Evangélikus Négyelet teát adott a vendégek tisztelőjére, majd ezután vallásos ünnepély rendeztek a templomban.

Szerdán reggel 9 órakor istentisztelettel kezdődik a közgyűlés, amely a déli ebédszünet után délután is folytatódik.

Szerdán írják alá az angol-olasz egyezményt

Anglia elismerte Olaszország atriái hódításait

Róma, november 15. A Sefani ügynökség jelenti, hogy az angol-olasz egyezmény aláírása szerdán délelőtti 11 órakor történik meg Rómában, a Chigi-palota győzelmű termében. A nyilatkozatot Ciano gróf olasz külügyminiszter és lord Perth angol ügyvivő írják alá. Azt hiszik, hogy a nyilatkozatban a két szerződő fél kijelenti, hogy miután az egyezmény aláírásának előfeltételei teljesítetteknek látszanak, az egyezmény életbe lép. Valószínű, hogy Perth az egyezmény aláírása után átadja új megbízó levelét, amely már az olasz királynak és az etiópiai császárnak szól.

Az egyezmény aláírása ünnepélyes szertartások keretében fog végbemenni. Perth lord közölni fogja az aláírás után, hogy ezental Olaszország királyához és Etiópia császárához kiküldött nagykövetség tekinti magát. Ez az abessziniai olasz hódítások elismerését fogja jelenteni Anglia részéről.

A News Chronicle című angol lap szerint olasz körökben az egyezmény aláírásától a két ország közötti kereskedelem, nagyarányú fellendülést várják. Azt hiszik, hogy Olaszország nagy nyersanyag készleteket vásárol majd Angliában fegyverkezésképpen fejlesztésére.

Elvált felesége árulta el Blücher tábornagyot

A szovjet keleti haderő főparancsnoka összeesküvést szőtt Sztalin ellen

London, november 15. A Daily Mail legutóbbi száma rendkívül érdekes cikket közöl arról, hogy Blücher marsall tulajdonképpen elvált felesége juttatta a GPU kezére. Ennek az asszonynak feljelentése folytán tartóztatták le Blüchert, aki ellen az a vád, hogy

Sztalin ellen összeesküvést készített elő.

Mielőtt a távolkeleti szovjethaderő főparancsnokává kinevezték volna és mielőtt tábornaggyá léptették elő, házasságot kötött egy szép, de annál műveletlenebb alantas származású leánnyal. Az első esztendő a legteljesebb boldogságban teltek el, később azonban Blücher számára ez az életárs egyáltalán nem volt megfelelő, miután magas rangjához méltóan olyan feleségre volt szüksége, akivel bárhol mezei lehet és aki egyuttal segítőtársa is. Végül a tábornagy elvált az egyszerű kózik szülőkegyermekétől és feleségül vette titkárnőjét. Ez közelről sem volt olyan szép, de rendkívül művelt, egy volt cári zredes leánya, aki elsőrangú nevelést kapott. A válás kimondása után az elhagyott kózik asszony bosszút esküdtött volt férje ellen. Főnökvába utazott és jelentkezett a titkos rendőrség főnökénél. Itt elmondotta mindazokat a dolgokat, amelyeket a tábornagy házában hallott és amelyekből kiderült, hogy Blücher és társai Sztalin életére törnek. A fel-

jelentő többek között azt is közölte, hogy volt férje mellett az összeesküvés középpontjában Fedko tábornok, a nemzetvédelmi miniszter szárnysegéde áll.

— Egyszerű nő vagyok — mondotta többek között az elvált asszony — és így nem tudok Önöknek lesújtó erejű bizonyítékokkal szolgálni. Amit azonban volt férjem házában hallottam, abból arra a meggyőződésre jutottam, hogy összeesküvést szőnek Sztalin ellen.

A GPU természetesen azonnal munkához látott. Mindenekelőtt Fedko tábornokot megfigyelés alá vették, majd néhány nap múlva letartóztatták. Több-napi kínzással

a tábornok elárulta mindazoknak nevét, akik résztvettek az összeesküvésben.

Ezek között szerepelt Blücher tábornagy is. Nyomban ezután a keleti szovjethaderő főparancsnokát sürgősen Moszkvába rendelték. Második felesége, aki ugyilátszik megsejtette a veszélyt, azt ajánlotta férjének, hogy Kinán keresztül szökjön külföldre. Blücher azonban erről hallani sem akart és még aznap repülőgépen Moszkvába ment. A moszkvai repülőtérén már várták a GPU ügynökei, akik letartóztatták. Nemsokkal később hasonló sors érte Chabarovskban tartózkodó feleségét is.

Az öregedő férj féltékenységi tragédiája

Kinvallatással akarta boismerésre kényszeríteni feleségét

Páris, november 15. Szenvedélydráma játszódott le Créteil városkában. Egy ötven éves férfi, Auguste Ring, kegyetlen kínzások után lelőtte feleségét, majd öngyilkosságot követett el.

A merénylő férj hosszabb ideje munka nélkül volt és felesége keresetéből élt.

Az asszony tizenhat évvel fiatalabb volt férjénél,

aki az utóbbi időben féltékenykedett reá. Azzal gyanúsította feleségét, hogy megcsalja. Az asszony kétségbeesetten tiltakozott a gyanúsítások ellen és hangoztatta, hogy soha nem csalta meg férjét. Ez azonban nem hit az asszonynak:

— Nem mondsz igazat, — támadt több alkalommal az asszonyra, — még akkor sem hiszek neked, ha gyermekünk életére esküszöl meg, hogy hű vagy hozzám. Amíg fiatal voltam, a köztünk lévő korkülönbség nem számított, most azonban, hogy én már öregszen, te biztosan más férfi után nézel.

Auguste Ring mániákusa lett a féltékenységek, valóságos üldözési mániába esett. Állandóan leselkedett feleségére, követte, amikor munkába ment, de nem tudott ellene árulói bizonyítékot szerezni. A fiatal asszony kifogástalan életet élt, a bizonyítékok hiánya azonban csak még jobban felingerelte a féltékeny férjet.

Barátai igyekeztek megnyugtatni, ő azonban nem hajlott a józan figyelmeztetésekre. A házastársak között különösen az utóbbi időben egyre gyakoribbák voltak a heves jelenetek. A szomszédok éjszakákon át hallották Ring lakásából a veszekedések zaját.

A férj nem tudta elhinni, hogy felesége nem csalja meg.

Az asszony kétségbeesetten tiltakozott a megálázó gyanúsítások ellen, Auguste Ring pedig elhatározta, hogy radikális eszközökkel szerez bizonyítékot: kinvallatáshoz folyamodott. Éjszaka egy

vasalót megtűzesített és azzal égette felesége hátát.

A szerencsétlen asszonyon súlyos égési sebeket ejtett a tüzes vasaló, de a féltékenységtől félőrült férj még ezzel a szörnyű kínzással sem tudta beismerő vallomásra bírni feleségét.

Amikor látta, hogy a kinvallatással sem ér el célt, revolvért rántott és egy revolverlövéllel leterítette az asszonyt. Azután bezárkózott az ebédőbe és mialatt a szomszédok az asszonyt első segélyben részesítették, öngyilkossági kísérletet követett el, háromszor mellébe lőtt. Súlyos sebesülése ellenére még volt annyi ereje, hogy felvászorogjon háza első emeletére, ahol ismét mellé lötte magát.

Ugy őt, mint az asszonyt haldokolva szállították kórházba.

A kórházi ágyon a férj eszméltre tért és meg-rázó vallomást tett a családi tragédiáról.

— A féltékenység teljesen elvette az eszemet. Nem tudtam elhinni, hogy feleségem nem csal meg. Rettenetesen megbántam, hogy olyan nőt vettem feleségül, aki tizenhat évvel fiatalabb nálam, de amikor megnősültem, még én is fiatal ember voltam. Most pedig öregszen, feleségem pedig még virágzó fiatal asszony.

— A köztünk lévő nagy korkülönbség volt az oka féltékenységemnek és egyre jobban bőszített, hogy feleségem tagadta hűtlenségét és nem tudtam ellene terhelő bizonyítékokat szerezni. Valósággal elvette eszemet az indulat, amikor eredménytelenül faggattam feleségemet. Talán ha bevallotta volna, hogy megcsalt, nem került volna gyilkosságra a sor. Akkor csak elkergettem volna az asszonyt, de így azt hittem, hogy becsületembe gázolt és én nem tudom meg-torolni a szörnyű megaláztatást.

A szerencsétlen házaspárnak egy tízéves

A légy jó mindhalálíg

Állását veszített tisztviselő mülegyeket készít horgászok számára és pompásan megel. Egy szerencsés öltet busás kamatozása

Temesvár, november 15. Gyömbéri Imre — neve nem is fontos tulajdonképpen. — elbocsátott tisztviselő volt, aki hónapokon keresztül lőtött-futott valami állás után, de hiába. Mindenütt csak azt hallotta, hogy a meglévő hivatalnoki kart apaszta-ják és újakat nem vehetnek föl. Telt az idő és közben lakást kellett fizetni, enni is kellett. A pénz nem tudta másképpen előteremteni csak úgy, hogy előbb az ékszerait, aztán a ruhaneműit vitte a zálogházba. Később már a bútorait is eladogatta, a három szobás lakásból pedig szoba-konyhába költözött.

Sorra elfogyott az eladogatosított és eladnivaló holmija.

Tavaly ilyenkor már csak egy rend kopott ruhája volt a lesóványodott, kétségbeesett embernek.

Azóta egy esztendő pergett le a semmibe. Gyömbéri Imre most ismét elegánsan ruházkodik, arca gömbölyded, piroslik az egészségétől. Családjá jól van, lakása ismét három szoba és új bútor is vásárolt, a zálogból pedig kiváltotta mindenét, jól

lehet, nem kapott állást, nem örökölt és a sorsjegyen sem nyert. De támadt egy jó ötlete és abból pompás megélhetést biztosított magának és a családjának. Sorását maga így adta elő:

— Tavaly nyáron korgó gyomorral sokat bolyongtam szárnyszegeten. Így jutottam el a Bega partjára. Eppen egy férfi készülődött neki a horgászásnak. Káromkodott és a kezével a levegőbe kapkodott. Legyet akart fogni. Segítettem neki. Nehezen sikerült elkapunk néhány legyet. Aztán hazamentem és csekély holmim között kezdtem kutatni, vajjon akad-e még valami, amit értékesíteni lehet, hogy kenyeret vásárolhassak a családomnak. Találtam egy diákkorombeli nyakkendő-t. Ma már az ilyet nem hordja senki, de akkor divatos volt.

A nyakkendő-t ugyanis fémből készült mülegy volt.

És akkor egyszerre eszembe ötlött, hogy a horgászok számára mülegyeket kellene készíteni. Töprengtem ezen a terven. Aztán megpróbáltam fekete túllból és igen vékony drótból összeállítani a mülegyet. Igen kezdetleges munka volt, de egy heti gyakorlat után már ment valahogyan. Mikor aztán volt ötven darab elfogadható mülegyem, felkerestem a Bega partján horgász ismerősömet, aki említette, hogy állandóan ott van.

Készséggel kipróbálta mülegyeimet és pedig sikerrel.

Beajánlott a halászok és horgászok egyesületébe. Csakhamar annyi mülegyem volt szükségem, hogy a feleségemmel együtt alig győztük a munkát. Közben pedig bujtam természetrajzi könyveket, sőt nagyítóval vizsgáltam az igazi legyeket is, hogy mülegyeim minél hasonlatosabbak legyenek. Az üzemen egyre nagyobbodott.

Gyömbéri aztán összeköttetésbe lépett bucu-restiti és más városokbeli sportikkereskedőkkel, akiknek ajánlatot tett mülegyszállításra. Az üzlet lassan indult, de mégis csak fellendült. Szakkörök figyelmeztették, hogy különböző folyók, tavak és mocsarak mentén különböző színárnyalatú legyek vannak.

Hozott magának ilyeneket és leutánozta azokat. Egy év alatt a légyipari ügyem igen fellendült.

Két segéd munkást foglalkoztat, külön embere van ezenkívül kartondobozok készítésére. A kész legyeket százként csomagolják dobozokba. A dobozokon címkek hirdetik, milyen legyeket tartalmaznak. Most már nem kell ajánlani készítményeit, már ismerik mindenfelé a szakkörök és sportkereskedők és naponta jönnek a rendelések. Irógépet kellett vennie, hogy levelezését és számlázását intézhesse. Nagyon jól keres és családjaival együtt megelégedett. Mosolyogva mondja ismerőseinek, hogy jeligéje Móricz Zsigmond egyik pompás diákkorregényének egy szótágu névelővel megtoldott címe:

— A légy jó mindhalálíg.

Félegyházi András.

Bethlen György grófi Hodor tartományi vezértitkárnál

Kolozsvár, november 15. Több ízben foglalkoztunk már azoknak a nagyváradi városi tisztviselőknél az ügyével, akiket nyelvvizsga címén bocsátottak el ez év augusztus 1-én állásukból. Kilenc ilyen magyar tisztviselő várja egyelőre állás és fizetés nélkül, hogy felesleges hatóságai felülvizsgálják az elbocsátásukat elrendelő határozatot. A régóta húzódó ügyet most dr. gróf Bethlen György vette a kezébe és szombaton

felkereste Hodor Victor, Szamos tartományi vezértitkár, aki előtt feltárta a nagyváradi elbocsátott magyar tisztviselők nehéz helyzetét és jogos kérését. Hodor vezértitkár nagy érdeklődéssel hallgatta végig Bethlen gróf előterjesztését s a behatás ismét három szoba és új bútor is vásárolt, a zálogból pedig kiváltotta mindenét, jól

A vilnai zsidó szintársulat

Ma november 16-án, szerdán este 9 órakor,

Palesztinai szerelem (Palesztiner Liebe),

november 17-en, csütörtökön d. u. 6 órakor,

Az ember legyen ember (A Mensch soll men san),

november 17-én, csütörtökön este 9 órakor,

Gyermeki hála (Dank von Kinder)

Jeavek taphatók a Városi Színház pénztáránál 13 leitől 123 lejig.

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

A jószívű olvasókhöz

Küszöbön a tél a maga hidegével és sok egyéb nyomorúságával. Még annak is sok gondja van ilyenkor, akinek valahogyan megvan a megélhetése. Rettenetes csapás azonban a tél a munkanélküliekre, vagyonatlan öregekre, szegény betegekre és nincstelen szülők iskolás gyermekeire. Már megindult a segélykérők karavánja a Déli Hírlap szerkesztőségé felé. Naponta jönnek, akik támogatást esedeznek. A Déli Hírlap segélyalapja már teljesen kimerült. Most is, mint az előző években, bizalommal fordulunk jószívű olvasóinkhoz azzal a kéréssel, gondoljanak a segélyalapra és ki-bi tehetsége szerint járuljon hozzá szegényeink támogatásához. Ha minden olvasónk, aki teheti, csak kis összeggel járul hozzá a nemes célhoz, akkor jelentős összeg tevődik össze, amely abba a helyzetbe hoz minket, hogy sok szegény ember könnyét törölhessük le. Minden ilyen ráközlés újabb lépcsőfok a mennyország felé. A megajándékozottak az Isten áldását kérik az adományozóra és az ilyen imádság mindenkor meghallgatásra talál.

— **IDŐJÁRÁS.** Derült idő és a hőmérséklet emelkedése várható.

— **ÖFELSÉGE KÖSZÖNŐ TÁVIRATA.** Öfelsége II. Carol király kabinetirodája táviratot intézett Dumitrescu Emil itélőtáblai főelnökhez, akivel közölte, hogy öfelsége a temesvári patronnás egyesületnek az egyesületi nevelőotthon felavatása alkalmával hozott intézett hódoló táviratáért legmelegebb köszönetét fejezi ki.

— **A BOLGÁR CARNÉ BUDAPESTEN.** Budapestre jelentik: A bolgár carné kedden reggel Budapestre érkezett, ahol a bolgár követ és a követség tisztikara fogadta. A királyné fél 9 óráig halóközönségben maradt, majd a bolgár követésre hajtatott. Hosszabb sétát akart tenni a délelőtti folyamán, de a kőd miatt azt lemondotta. Fél 10 óra tájban visszahajtatott a Keleti pályaudvarra, az étterembe ment, majd a királyi várteremben töltött el fél órát és utána a Berlin felé haladó gyorsral a német fővárosba utazott.

— **A SZIÁMI KIRÁLYT MEGKORONÁZZÁK, AZTAN VISSZAMEGY AZ ISKOLÁBA.** Londonból jelentik: Ananda Mahidol, a Lausanneban tanuló 13 éves sziamí király hazakereszt országába, Bangkokban, az ország fővárosának kikötőjében a kormány tagjai és a hadsereg vezetői fogadták az Európából visszatérő uralkodót, aki a lakosság üdvözlésével mellett tette meg az utat a királyi palotáig. Ananda Mahidol hosszabb idő óta tartózkodott Európában és a gyenge szervezete visszatérte Európából csak nagy nehezen engedték vissza az egészségtelen klímájú Sziámba. A kis királyt rövidesen megkoronázzák és azután visszatér Lausanneba, a hol tanulmányait folytatja.

— **HÉTFŐN TEMETIK KEMAL ATATURKÓT.** Istanbulból jelentik: November 21-én, amikor Kemal Ataturk földi maradványait örök nyugalomra helyezik, gyásznapra minősítették. A nemzetgyűlés félmillió török fontot szavazott meg Kemal temetési költségeire.

— **A FŐPOLGÁRMESTER BUCURESTIBEN.** Baran Coriolan dr. főpolgármester hivatalos ügyekben a fővárosba utazott, ahonnan néhány nap múlva tér vissza.

— **A KISEBBSÉGI FŐKORMÁNYBIZTOS A PATRIÁRKA-MINISZTERELNÖKNEL.** Bucurestiből jelentik: Miron Cristea patriárka-miniszterelnök kedden Silviu Dragomir, kisebbségi főkormányzóval dolgozott együtt.

LEGUJABB

Atalakult a magyar kormány

Imrédy Béla maradt a miniszterelnök, Kánya Kálmán a külügyminiszter
Az egységspárti értekezlete

Budapest, november 15. A magyar kormány lemondott, de az új kormány megalakítására szintén Imrédy Béla kapott megbízást, aki új kormányt a következőképpen alakította meg: Elnök: Imrédy Béla, külügyminiszter: Kánya Kálmán, belügy: Keresztes-Fischer Ferenc, honvédelemügy:

Barta Károly altábornagy, pénzügy: Reményi-Schneller Lajos, igazságügy: Tasnádi Nagy András, vallás- és közoktatásügy: gróf Teleki Pál, földművelésügy: gróf Teleki Mihály, kereskedelem és közlekedésügy: Kunder Antal, tárcánkülső miniszter és a felvidéki ügyek minisztere: Jaross Andor.

Megegyezés jött létre a csehek és szlovákok között

Dualista állam lesz Csehország. — Csütörtökön összeül az alkotmányozó nemzetgyűlés

Nincs akadály a elnökválasztásnak

Prága, november 15. A csehek és a szlovákok között megegyezés jött létre. A prágai központi kormány beleegyezett abba, hogy felvegyék az alkotmányba a nemzetgyűlés legközelebbi üléséig részletesen kidolgozandó önkormányzati tervet. Ez azt jelenti, hogy Csehszlovákia dualista állam lesz az 1867-es osztrák-magyar kiegyezéshez hasonlóan. Bizonyos módosításokat végrehajtanak ugyan a szlovákok szociális határozatain, mert

a csehek visszautasították a szlovák miniszterek vétőjogát

a tekintetben, hogy a központi kormány határozatait Szlovákiára vonatkozólag megsemmisíthessék. A cseh központi és a szlovák kormány között újabb megbeszéléseket fonak tartani, hogy megállapítsák a megegyezés végleges szövegét. A szlovákok a megegyezés alapján

hajlandóak résztvenni a köztársasági elnök választáson.

Ezért az országgyűlés valószínűleg november 17-ére már összehívják és ezen előterjesztik a megegyezés szövegét, amelyet alkotmány változás formájában fognak megszavazni és ezután történik meg a köztársasági elnök megválasztása. A választásra jelölés még nem került szóba. Sidor, a szlovák nemzeti tanács elnöke kijelentette, hogy nem ragaszkodnak személyhez, hanem csak azt akarják, hogy

az új elnök jobboldali politikus legyen,

akit általában ismernek a külföldön is és hogy az illető értsen a dolghoz. Szükséges, hogy az illető haladni tudjon a korrall és hogy

ne legyen Németország ellen.

— **BUNGHETIANU STEFAN VEZÉRFELÜGYELŐ KINEVEZÉSE.** Megírták, hogy a belügyminiszter Bunghetianu Stefan közigazgatási vesérfelügyelőt Bucurestiből Temesvárra helyezte át és a temesi helytartóság közigazgatási vesérfelügyelőjévé nevezte ki. Hatásköre Temes-Torontál, Arad, Krassó, Szörény és Hunyad megyékre terjed ki. Bunghetianu Stefan évek előtt már működött Temesváron, ahol közigazgatási vesérfelügyelő és vármegyei prefektus is volt és működésével általános rokonszenvet szerzett magának.

— **HÁZASÁGOK.** Az anyakönyvi hivatalban a következő párok kötötték házasságot: Draghici Ma-tei nyugdíjas és Heckler Anna, Megyeri László fogtechnikus és Czedy Theodóra, Polster János villanyszerelő és Dekordy Alojzia, Varga József kőműves és Kolompár Katalin, Köhl Lajos kereskedő és Németh Juliánna, Polerszky Béla magántisztviselő és Fazekas Izabella, Goldschmidt Vince cipész és Schwerin Mária, Kovács János pincér és Utra a Juliánna.

— **BURA SIMEON PÉNZÜGYIGAZGATÓ KINEVEZÉSE.** Bura Simion pénzügyi szolgálati főnököt, aki utolsó időben a beszédségi és kifizetési pénzügyi igazgatóságnál a főpénztárosi tisztséget töltötte be, megbízást kapott a beszédségi és kifizetési pénzügyigazgatóság vezetésére. Két évtizedes működése alatt Bura pénzügyigazgató számos barátot és tisztelőt szerzett az egész Bánságban.

— **PÉNZÜGYI KÉRVÉNYEKET A HELY-TARTÓSÁGNÁL KELL BEADNI.** Bucurestiből jelentik: A mai naptól kezdődőleg minden olyan kérvényt, amely a közvetlen és közvetett adókra, vagy fogyasztási illetékekre vonatkozik, a királyi helytartók által nver elintézését.

— **ÖNGYILKOS HÁZASPÁR.** Budapestre jelentik: Csik Károly budapesti fődrázmester és felesége kedden délben bezárkóztak Rákóczy-uti műtermükbe és gázzal megmérgezték magukat. Mindkettőre holtan találtak.

— **A város ajándéka.** A város vezetősége a Doja-uccai állami leánygimnázium részére két vag. tűzfát adományozott.

— **MAGYAR SZÍNHÁZ TEMESVÁRON.** Szendrei Mihály igazgató színtársulata december 25-én, karácsony napján kezdi meg a temesvári magyar színi évadot. Előtte két hétig német társulat játszik a színházban.

— **TIZENÖT EMBERT TEMETETT MGA ALÁ AZ ÁSTRA-GYAR EGYIK ÉPÜLETÉNEK TETŐZETE.** Kedd délután borzalmas szerencsétlenség történt az aradi Astra-gyár területén. A szerelőműhely épületének tetéjén új tetőszerkezetet szereltek fel, amit a szatmári Unio gyártól vásároltak. A szerelést egy szatmári vállalat munkái végezték és a munka már a befejezéshez közeledett, amikor kedd délután a tető hatalmas robajjal összeomlott. A tetőszerkezet 15 munkást temetett maga alá, közöttük ötnet rendkívül súlyos az állapota. A rendőrség bevezette a nyomozást.

— **SVAJCUBAN BETILTJAK A NEMZETI SZOCIALISTA LAPOKAT.** Bernből jelentik: A nemzeti tanács előterjesztést tett a nemzeti szocialista irányzatú lapok betiltására.

— **AMIKOR A RÁDIÓ ZENÉJE KIHALLATSZIK A LAKÁSBÓL.** Pécska községben Fuchs Sámuelnek bodegatulajdonosnő a lakásán rádiót tartott, amelynek zenéje a szomszédos bodegahelyiségben is hallható volt. Egy alkalommal betért hozzá két rádióellenőr és azzal a megindokolással, hogy a rádióelőfizetés csak a lakásra, nem pedig a bodegára szól, Fuchs Sámuelnéra 4.200 lei bírságot vetettek ki. A bodega tulajdonosnője ez ellen az aradi törvényszékhez fellebbezett, amely megállapította, hogy a két rádióellenőr legfeljebb a bodegák számára érvényes magasabb rádióilletéket írhatta volna elő, azonban nem volt joga büntetés kirovására. Az ügy a temesvári itélőtábla elé került, amely az aradi törvényszék döntését helybenhagyta.

— **A HETIPIACOK HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSE.** Tieran Emil dr. és Warth Péter dr. alpolgármesterek tegnap Heim Ernő dr. népjóléti és Lochita Eutim dr. gazdasági tanácsnokok megtekintették a jözsefvárosi piacokat. A jözsefvárosi piacon több ócskaruhakereskedőt találtak, akik új öltönyöket árusítottak és ezzel túllépték engedélyüket. Ezekről elvették az engedélyt. Az ellenőrzés során úgy találtak, hogy az iparosokat a Dragalina-térről a Vacarescu-uccában kellene áthelyezni. Ez a kérdést tanulmányozni fogják. A gyárvárosi piacon néhány kisebb hiányt észleltek, amelyek orvoslásáról gondoskodni fognak.

1938. november 17.

Hercegi házaspár minden munkát vállal

Starhemberg herceg, a diadalmas törökverő hadvezér késői utóda, a saját egyéni életében végleg elvesztette a csatát. A történelmi család tehetséges sarja, a Heimwehr volt vezére, Ausztria egykori helyettes miniszterelnöke, most már minden szereplési vonatkozásában csak a múlté, vándorbottal a kezében rója a katasztrofális útját. Munkánélküli, nincstelen, mint bármilyen ismeretlen elhullott ember és ezért bármilyen alkalmazást elfogad, mert valamiből mégis csak élni kell. Párisban valahol egy külváros harmadrangú szállodájának negyedik emeletén húzódik meg most Starhemberg herceg, abban a Párisban, amely az elmúlt husz esztendő alatt annyi titkos könnynek, szemérmes nyomornak volt tanúja. Ezekben az ócska szállodákban, ezekben az arasznyi szobákban, ahol ágy, asztal, szék és egy elhomályosodott tükrök az összes butorzat, ahol a falakról szakadozottan csüng a foszlott kárpit, ezekben a szobákban, de soha aludtak álmatlan álmatlan a hajdani világ nagyjai. Orosz nagyharcosok téli és nyári palotákkal, akik azt sem tudták, hogy melkora a jövővelük és mennyi a falakuk száma, egykori dugaszadag gyárosok, legtöbbször idáig hullottak az emigrációs busz útján, a fény városának roskatag külvárosába. És még örülhettek, ha holmi ügy-nökséghez jutottak, valami kis állást kaptak, vagy helyet foglalhattak a volánnál. Szegény busz Daudét, a nagy szomorúságok krónikása, ha poraiból feltámadna, most ismét megírhatná a Királyok száműzések című regényét. A Starhemberg hercegi házaspár is munkát keres. Valamilyen elhelyezkedés, az élet ostromától megspórolva, éppen olyan kényszerű formában, mint amikor az apróhirdetésben azt olvassuk: Tiszteletes házaspár minden munkára vállalkozik. Még szerencse, hogy a herceg felesége, Nora Gregor, színésznő volt és őt már leszerződötték egy filmgyárnál. De Starhemberg herceg elhelyezkedés már nehezebb lesz, mert nagymivéltésű munkánélküliekben korlátlan leinált van. Ilyen ma a világ fordása. A nagy kérék elképzi és szétmorsolja azokat is, akik a legfinomabb kultúrával rendelkeznek. Kár szegény Starhembergért, kár.

Megdöbbenő szerencsétlenség egy biharmegyei faluban. A biharmegyei Szenttelek községben vasárnap borzalmas szerencsétlenség történt. Hajnali négy órakor Vlad Petre 41 éves földműves házában a petróleumlámpa felrobant és a lakásban tűz keletkezett. Oltás közben Vlad Petre fején, mellén és karján, a 14 esztendő Traian nevű fia mindkét szemén és egész testén, a 12 éves Flore ugyancsak testének több helyén szenvedett égési sebeket. Vlad Petrének könnyebb sérüléseket szenvedett. Az életveszélyesen megsebesült gazdát és két fiát autóval vitték be a biharmegyei kórházba. A 14 éves Vlad Traian néhány óra múlva irtoztos kinok között meghalt a kórházban. A 12 éves Vlad Flore még nem nyerte vissza eszméletét.

BESURRANÓ TOLVAJ. Özvegy Oros Magdolna, gyárvárosi, 3 August utcában lakó asszony feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes behatolt a lakásába, ahonnan két aranygyűrűt és háromszáz leit vitt el. A rendőrség megindította a nyomozást.

HARAGOS SZOMSZÉDOK. Panner Ferenc és Huszka Miklós, Kunz-telepi lakosok, akik szomszédok, haragos viszonyban éltek. Hétfőn késő este Panner Ferenc és fia behatoltak Huszka Miklós lakásába és szét akarták rombolni a berendezést. Verekedés támadt, amelynek során a negyvenkilenc éves Panner Ferenc a fején és arcán megsérült, míg Huszka Miklós a jobb kezén és az arcán szenvedett sérüléseket. A verekedés ügyében megindult a nyomozás.

MEGDEZSMALT VASUTI KOCSI. A józsefvárosi állomásfőnökség feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek éjszaka az egyik vasuti kocsiból elvittek egy vegyi anyaggal megtöltött üveget.

Patikák estjei szolgálata

- Szerdán, november 16-án a szolgálati beosztás a következő:
- Az I. kerületben a Libertății téren levő Jahner K. gyógyszerész.
- A II. kerületben a Traian téren levő Kigyó gyógyszerész.
- A III. kerületben a Miron Costin utcában levő Merkler gyógyszerész.
- A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszerész.
- Az V. kerületben a Corvin gyógyszerész és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerészára allandó estjei szolgálatot tart.

— MAKACS ÖNGYILKOS. A bánsági Székes-ut községben Pescar Traian harminkét éves gazdálkodó lakásában felakasztotta magát és meghalt. Pescar ez év júliusában egyszer már megkísérelte az öngyilkosságot. Akkor fegyverével fobelőtte magát, de nem halt meg. A golyó a szemidegét röm-bolta össze és a szerencsétlen ember megvakult. A sikertelen kísérlet után senki nem mondott le tervéről és most mégis véget vetett életének.

— SZÜLETÉSEK. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Dedulea Alexandru, Neuhaus Erika Katalin, Barabás László Lajos.

— Adomány. K. R. olvasónk egy szegény magyar család javára négyszáz leit adományozott. A penzt rendeltetési céljára használjuk fel.

— Birosági kinevezések. Iamandi igazságügyminiszter Ciugudean Nicolae szászkaobányai járásbírói Karánsbesre törvényszéki bírónak, riiipescu Ioan karánsbesi helyettes ügyész Temesvarra járásbíróvá, Negrei Gheorghe ügyvéd Oravicára járásbíróvá, Fratila Gheorghe lugosi albiró nagyvadai járásbíróvá, Murgu Bucu vezgett joghallgató Szászkaobányára járásbírosági albiróvá, Becicheri Enea vezgett joghallgató a lugosi törvényszékhez helyettes ügyészé nevezte ki.

— Varjas község még két új tanítót kér. Varjas község lakóinak küldöttsége járt tegnap Marta Alexandru dr. királyi helytartónál. A küldöttség előadta, hogy a községi állami iskola döntés tagozatában kétszázhuszonkét tanuló három tanító és azért a község elhatározta, hogy saját költségén még két tanítót alkalmaz. A tanfelügyelőség azonban a község által előterjesztett két tanítót elutasította és Janchi Aurelia tanítónő nevezte ki az iskolához a községi terhére. A küldöttség kérte, hogy a királyi helytartó hasson oda, hogy ezt a kinevezést hatálytalanítsák és a község által ajánlott két tanítót nevezze ki. Marta dr. királyi helytartó megígérte a kérés méltányos elintézését.

— AKIK KORÁN KEZDIK... A temesvári rendőrség elfogott több kiskorú fiút, akik a város területén számos lopást követtek el. Az egyik fiatalkoru egy kerékpárt lopott el, míg egy másik egy kétezerhatszáz lei értékű fényképezőgépet vitt el. Három másik fiatalkoru egy magasfeszültségű áramvezeték ólomburkolatát szerezte le, két fiatalkoru cigány pedig csirkéket lopott. Valamennyien a kiskorúak bírósága elé kerülnek.

MAGNESIA
S. PELLEGRINO
A világ legjobb
hasbajtója

— Hiány a boksánbányai adóhivatalnál. Tautu Vasile kerületi pénzügyi felügyelő Caras megyében végzett ellenőrző útja során a boksánbányai adóhivatalban különböző szabálytalanságokat és hiányokat fedezett fel. Ezek miatt felfüggesztette állásától Lazar Gheorghe tisztviselőt, akit az ellene megtejt feljelentés után letartóztattak. A vizsgálat tovább folyik.

— Rajka Géza dr. igazgatói kinevezése. Jelentettük, hogy a római katolikus hitvallásos magyar tannyelvű fiugimnázium iskolatfentartó egyházi fenhatóság az intézet igazgatói teendőinek ellátásául Rajka Géza dr. tanárt bízta meg. Tegnap érkezett meg Bucurestiből a hivatalos értesítés, hogy a közoktatásügyi miniszter Rajka Géza dr. igazgatói kinevezését jóváhagyta.

— HALÁLOZÁSOK. Meghaltak: Engrich Antal huszonnyolc éves, Biró Irma két hónapos, Taubner negyvenhárom éves cipész, Baruch Dávid hatvankilenc éves kereskedő. Feller István ötvenhárom éves pék

Mozi

MŰSOR

SZERDA, NOVEMBER 16.

- APOLLÓ: *Hajsza az arany után* (angol film).
- CAPITOL: *Kentucky dalnokai* (angol film).
- SCALA: *Robin Hood kalandjai* (angol film).
- RIVOLI: *A postamester* (francia film).

Egy gigantikus film, az új évad legnagyobb szenzációja

A legtökéletesebb színes, monumentális film!

Robin Hood kalandjai

Premier ma 16-án, szerdán

a Scalaban

Kedvezményes és szabadjegyek érvénytelenek.

A romániai olasz kulturintézet
rendezésében a városi színházban

Gioconda de Vito

kiváló olasz

hegedűművész

egyetlen hangversenye

Zongorán kíséri: **UMBERTO PESSIONE** kiváló művész

Jegyek 20–100 leiért a színházi pénztárnál

= KÖZGAZDASÁG =

Reynaud nem szüntette meg a 40 órás munkahetet

Szenzációt keltett a francia pénzügyminiszter rádióbeszéde. — 21 rendeletet ad ki a kormány a pénzügyi válság megszüntetésére

A radikális szocialisták marseillei kongresszusán Daladier francia miniszterelnök azt a bejelentést tette, hogy a folyó évben a francia nemzeti jövedelem 210 milliárd frankot tesz ki, míg a költségvetés 100 milliárd frank. Példátlán, hogy valamely államban a nemzeti jövedelemnek, tehát a lakosság összjövedelmének felét, az állami kiadások igénylik. Angliában a költségvetés kiadási oldala csak az egynegyedét teszi ki a nemzeti jövedelemnek, Németországban 40 százalékát. A helyzet annál súlyosabb, ha tudjuk, hogy az angol és német nemzeti jövedelem évről-évre emelkedik, míg Franciaországban csökkent a múlt évvel szemben. Ennek okai a termelés csökkenése, ami a 40 órás munkahetével együtt jelentkezett, a másik oka, hogy a frank devalorizálását a kellenél később hajtották végre. A negyvenórás munkahét következtében a vállalatok jövedelmességük csökkent, a vállalkozási kedv alábbhagyott és a tőke még intenzívebben kereste a külföldi piacokat. Ily módon Franciaország számára az ugynevezett irányított nemzetgazdaság és a devizakorlátozás maradt, vagy pedig az a program, amely a negyvenórás munkahét megszüntetésében, az üzemi költségek redukálásában, kétévben ipari tervben jelentkeznek. Az első megoldás híve Marchandeu jelenlegi kereskedelmi miniszter, másik megoldás Daladiereen kívül Reynaud pénzügyminiszter. Amikor két héttel ezelőtt a két miniszter között tárcacsere történt, mindenki tudta, hogy

a Marchandeu Blum-terv megbukott és Reynaud véghez viszi azt a programot, amely elé nagy várakozással néztek.

Reynaud szombaton este a párisi rádióban beszédet tartott, amelyben nem kevesebb, mint 21 rendelet kiadását jelentette be, amelynek kibocsátására a kormány a felhatalmazási törvény alapján jogosult.

A rendeletek között meglepetést keltett az, amely nem szünteti meg a negyvenórás munkahetet,

csupán azt megváltoztatja. Eddig a francia gyárakban öt napon át nyolc órát dolgoztak, míg szombat és vasárnap szünetnap volt. Az új rendelet a szombatot munkanapnak nyilvánítja, de a nyolcórás munka helyett $6\frac{1}{2}$ és 7 órás munkanapokat ismer. Rendszeresíti azt, hogy a munkásság tartozik túlórákat végezni, amennyiben a túlórára nézve a vállalat előzetesen miniszteri engedélyt kért, tehát voltaképpen nem lesz negyvenórás munkahét, de a munkás túlóra díjat kap, a 40 órán felül végzett munkáért.

Az a munkás, amely egy katonai felszerelési cikket gyártó üzemben a túlórázást megtagadja, hat hónapon át eltiltatik a munkavállalástól. Egy másik rendelet

megvonja az idegen munkásoknak a szak-

Megszünteti az új kereskedelmi kodex a családi részvénytársaságokat

Betéti társaság alakításához törvényszéki engedély kell

Az Erdély területén érvényben lévő kereskedelmi törvény a közkereseti társaság mellett csak a betéti társaságot ismeri, amely nem felel meg a Németországban annyira kedvelt G. m. b. H.-nak, mivel feltételez legalább egy korlátlan vagyoni felelősséggel bíró tagot. Viszont az ökirálysági „betéti társaság” voltaképpen a részvénytársaság egyik alakja, mert az alapítás és működés alakításai csaknem azonosak a részvénytársaságéval. Bukovina területén létezett valódi betéti társaság, amelynek minden tagja csak betétösszegével felel a társaság hitelezőivel

szemben. A hiányosság miatt szaporodott el nálunk a „családi részvénytársaság”, amely kis tőkéjével és családi vezetésével nem felelt meg annak a gazdasági célnak, amelyet a részvénytársaságoktól kívánnak, vagyis, hogy valamely nagyvállalat létesítésére tőkéket közös érdekelt-ségben vonjon össze.

Az új kereskedelmi törvény bevezeti jogrendszerünkbe a korlátolt felelősségű társaságot, a G. m. b. H.-t, de annak alakítását szigorúbb feltételekhez köti, mint a közkereseti társaságét. A betéti társaság létesítéséhez ugyanis a törvényszéktől kell működési engedélyt kérni, ami annak ellenőrzése végett szükséges, hogy a betéti tagok erkölcsileg kellő megbízhatósággal rendelkeznek-e és hogy a tagok által olyan tőke hozassék össze, amely a hitelezőkkel szemben kellő biztosítékot képez. A részvénytársaságok minimális alaptőkéje — az új kodex szerint — félmillió lei, tehát ez lesz a zsinórmérték a betéti társaságok szükséges alaptőkéjéhez.

Artolyamok, gabonaárak

KEDD, NOVEMBER 15.

A hivatalos devizárfolyamok a következők: (az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Hollandi forint 76.18—77.28, belgas 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, dollár 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is befigyeltetik. Dinár 2.89—3.05, pengő 25 és 26.50—27, német márka 38—39, felár nélkül.

A bányai gabonapiacra a tengeri irányzata szilárd, a többi gabonanemű iránti kereslet lanya és az üzleti forgalom csekély. A piaci árak a következők: temesi buza 78 kilós 350, torontali buza 375, új tengeri 260, száritott új tengeri 340, zab 390—400, takarmányárpa 390, tavaszi árpa 380—400, korpa 270, óókmag 730, új tökmag 630, muharmag 310, kismalmi liszt a 30/70-es beosztásból 740, nagymalmi liszt 760 lei százkilónként. A ju-cernamag 50, a lóheremag 18 lei kilónként.

RADIO SCHEIRICH & CO

TIMISOARA, BUL. I. C. DUCA No. 5. TELEFON 18-84

A legkiválóbb világmárkás rádiókészülékek
szaküzlete

Eumig

Loewe

Mende

Saba

Egyházak és sajtó a szövetségi izme szolgálatában

Lelki szükségletnek kell lenni a szövetségi eszmének, népiünk legfiatalabb egyedeiben is. Világnézetté kell válnia már az iskolás gyermekekben is a szövetségi gondolatának. Ne hanyagoljuk el a szövetségi nevelést, mert a szövetségi mozgalmaktól mind többet és többet várunk. Az eredmények pedig elsősorban a tagok öntudatos szövetségi munkáján múlik. Soha olyan nagy felelősség még nem rehezett szövetségeink vezetőire, mint éppen a mai nehéz időkben. Csak úgy tudunk az anyagi eredmények mellett erkölcsi eredményeket is produkálni, ha egyházi vezetőink is a szövetségi nevelést, az igazi szövetségi szellemet, annak fejlesztését lelki kérdéssé teszik ott, ahol élnék és működnek. Szövetségi életünkben az egyházak mellett, a sajtóra is óriási feladat hárul. Nemzet közbizalmi életünkben a sajtó támogatása szövetségi mozgalmainkban nemzeti kötelesség. A szövetségi tevékenység fontos és nélkülözhetetlen népi életkeret, melynek léteért és fejlődésért mindannyian felelősek vagyunk, különösen azok, akik népiünk fejlődésének irányítását vállalták, de legfőképp a sajtó. A sajtó hivatott arra, hogy a néprdekelt gazdasági szövetségeket hasznos és népiünk minden télegére alkalmas tevékenységet fejtsen ki. A magyar sajtó, tisztelget a kevés kivétellel, nagyon keveset foglalkozik a szövetségi kérdéssel. Ennek tulajdonítható, hogy szövetségi ügyünknek nincs közvéleménye. A sajtó és egyházaink munkás részvétele nélkül nem várható szövetségi életünk megszilárdulása, olyan mértékben, hogy az a jövőnkre nézve megnyugtató lehetne. A szövetségi eszme nemcsak a magyarság érdekeit szolgálja, hanem az ország gazdasági életében is határos fejvegyer. A mi sorsunk ezen szövetségi munkás sikerétől függ. Igaza van a román közmondásnak: Mântuirea noastră este în cooperativă. — A szövetségi életben van a mi megváltásunk.

Ördög János

— Megvizsgálják a szabadkereskedelmi devizák áremelkedésének okait. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium és a Banca Națională közösen megvizsgálják, hogy mik a szabadkereskedelmi és kompenzációs devizák nagy áremelkedésének okai. Tudvalevőleg az utolsó hetekben ezek a devizák körülbelül 20 százalékkal emelkedtek.

— Felfüggesztették a román-német gazdasági tárgyalásokat. A német delegáció tagjaival folytatott gazdasági tárgyalásokon eddig csak elvi kérdéseket tisztáztak és megállapították az engedékenység határait, ameddig a delegátusok mehetnek. Von Clodius, a német delegáció elnöke Rómába utazott, hogy az olasz-német kereskedelmi tárgyalásokon részt vegyen és e héten tér vissza Bucurestibe. Addig a tárgyalásokat felfüggesztették.

— A szudétaterületekről behozott áruk fizetése. A szudétaterületeken levő gyárvállalatok értesítették romániai ügyfeleiket, hogy fizetéseket a régebbi szállításokért is, amelyeket annak idején csehszlovák számláztak, csupán német márkában fogadnak el. Ez a rendelkezés súlyosan érinti a romániai importőröket, mert a csehszlovák árfolyama az utolsó időkben csökkent, viszont a márká árfolyamát előreláthatóan már a közeljövőben emelni fogják.

— Módosítani fogják az új ingatlanvégrehajtási törvényt. Az erdélyi román pénzügyminiszter érdeklődésének, a Solidaritatea-nak elnöke, dr. Vlad Aurel, küldöttség élén kereste fel a nemzetgazdasági minisztert, a pénzügyminisztert és az igazságügyminisztert, akiknek memorandumot adott át, amelyben felteszik a kérdést, hogy a bankok, amelyeknek jogügyi osztályuk van, felszámíthatják-e az ügyvédi díjakat olyan esetekben, amidőn az iratok készítéséhez ügyvédi segédlet szükséges. Kéri a Solidaritatea azt is, hogy folyószámlaügyleteknél engedjék meg a kamatok negyedévi tökéletesítését. A nemzetgazdasági miniszter megígérte, hogy a bankársvettség memorandumát tanulmányozni fogja és a legrövidebb időn belül a sérelmek orvosolást nyerne. Egy másik memorandumában a Solidaritatea a végrehajtási törvény módosítását kérte. Az 1938. augusztus 20-án kihirdetett törvény ugyanis az eljárást nagyon nehézkesé és költségessé teszi és így a törvény módosítására van szükség. Iamandó igazságügyminiszter a Solidaritatea küldöttségével közölte, hogy hasonló panaszok érkeztek más oldalról is és így a törvényt rövidesen módosítani fogják.

**SLOANS
LINIMENT**

megnyitja a
megnyitja a
megnyitja a

Teljesen szünetel a sertéskivitel

A szarvasmarhakivitel is minimálisra csökkent

A november fekete hónapot jelent idén az állatkivitel szempontjából. A helyzet úgy alakult, hogy jelenleg a sertéskivitel teljesen szünetel. A sertéskivitel számára eddig három elhelyezési piac volt: Németország, Bécs és Csehszlovákia. A román-német állatkiviteli megállapodás érvénye október 31-ével megszűnt és azóta Németország nem vesz át romániai sertést. Bécsbe egészen november 6-ig lehetett sertést exportálni, mivel bécsi viszonylatban a régi osztrák-román megállapodás volt érvényes. A harmadik piac, Csehszlovákia, egyelőre nem jön szá-

mitásba, mert az eddigi Halmin keresztül vezet vasútvonal a területi változások folytán nem jön tekintetbe és ílymódon a sertéskivitel teljesen nem lehet Csehszlovákia juttatni. Ez a helyzet súlyosan kihat a belföldi sertésárakra, azonban még az új árak nem alakultak ki. A szarvasmarhakivitel terén alig valamivel kedvezőbb a helyzet. Olaszország már több mint egy év óta nem vásárol, Bécs mindössze heti száz darabot vesz át, míg az eddigi legjobb piac, Palesztina, bezárult. A szarvasmarhaárak az eddigi 18—20 leiről 14—16 leire estek vissza.

— Az ideai cukorkampány finanszírozása. A cukorkampány finanszírozása minden évben az érdekelt gyárak és bankok legnagyobb arányú hiteltranzakcióit jelentették és számos esetben vagy a külföldi tőke, vagy a Jegybank részvétele is szükséges volt. Ez évben a romániai cukorgyárak a velük összeköttetésben álló bankoktól kapták meg a szükséges kölcsönt. Így a Ripiceni cukorgyár a Banca Româneascătól a múlt héten 90 millió leies áruhátrahitelt kapott, a mennyiben a Ripiceni a cukorkészletét kötötte le a kölcsön fedezetül.

— Szatmár nem lehet a belvárosban gabonarakár. Szatmár város vezetősége a közegészségügyi hatóságok javaslatára elrendelte a belvárosban lévő terményraktáraknak kilakoltatását. Ez érdekelték kérvényt nyújtottak be a hatóságokhoz és ebben tavaszig kíméleti időt kértek. Úgy tervezték, hogy ezalatt likvidálják a városban levő terményraktárakat és az újonnan kijelölt városrészen megfelelő raktárhelyiséget bérelnek. A hatóságok azonban nem teljesítették kérelmüket, hanem megkezdték a terményraktárak bezárását.

— A pénzügyi kihágások elbírálása az új törvény szerint. A december 1-én életbelépő egyetemes pénzügyi eljárás törvény lényegesen módosítja a pénzügyi kihágások ügyében a fellebbezési eljárást. A törvényesek a fellebbezés elbírálására csak úgy jogosult, ha az illeték- és bírság összege az ötmillió leit nem haladja meg, különben a táblához tartozik. Így első ízben történik, hogy az itélőtábla pénzügyi kihágási ügyek érdemi felülbírálata bocsátkozhatik. A jegyzőkönyv alakításának szigorát az új törvény elejti, mivel még fellebbezési stádiumban is kiegészíthető a jegyzőkönyv hiánya. Eddig ilyen hiányok miatt a jegyzőkönyvet megsemmisítették. A fellebbezési határidő egységesen 15 nap, a felfolyamodást pedig a fellebbezési ítélet közlésétől számított 30 napon belül kell beadni.

— Angol érdekltség a fogarasi robbanóanyaggyárban. A Nitramonia r. t., amely Fogarás mellett robbanóanyaggyártással foglalkozik, 35 millióról 70 millióra emelte alapitőkéjét. A részvényjegyzésben a Dynamit Nobel és az Imperial Chemical Industries Ltd. is részt vettek.

SPORT

Sporthírek mindenfelől

— Irország válogatott labdarúgó csapata vasárnap Dublinban ütközött meg a lengyel válogatottal, amelyet nehéz küzdelem után, 3:2 arányban győzött le.

— Vasárnap játszották le Zürichben az első nemzetközi jég hockey mérkőzést, amelynek során az LTC Praga 2:1 arányban győzte le a Züricher Schlittschuh Club együttesét.

— Pozsonyban jelentik, hogy a szlovákok kérték meg a nemzetközi labdarúgó szövetségétől és önállóan működésük tovább. Az új, önálló szlovák szövetség fenntartásához a kormány is hozzájárul és annak székhelye Pozsonyban lesz. A téli sportok központja Poprádon lesz.

— Gabriel Marinescu tábornokot, a főváros vendőrségének meffektusát, a bucurestii Macabii is elnökévé választotta. Az ünnepi gyűlés után bankett volt, amelyen ünnepélyesen kérték fel Marinescu tábornokot az elnöki tisztség betöltésére. A népszerű sportférfi felszólalásában kiemelte, hogy megfizetetésnek veszi megválasztását és az elnöki tisztséget elfogadja.

— Külföld: Olaszország: Torino—Novara 1:0. Milano—Lazio 3:0. Bologna—Liguria 2:1. Juventus—Livorno 2:1. Triestina—Bari 1:0. Genova—Luchesse 1:0. Modena—Ambrosiana 1:1. AS Roma—Neapoli 2:2. — Franciaország: Sete—Antibes 2:0. Fives—Le Havre 7:3. Excelsior—Metz 3:1. Lens—Roubaix 3:1. AS Cannes—Mar-

seille 1:0. Rouen—Lille 0:0. Strasbourg—Racing Paris 1:1. — Csehszlovákia: Victoria Ziskow—Sparta 2:0. Bata—Slavia 2:0. OSY Pilsen—Zsidenice 2:1. Klado—Liben 1:0. Ostrava—Nachod 2:1. Pardubice—Bratislava 1:0. — Jugoszlávia: Beogradsky—HASK 2:2. Jugoszlavia—Gradjansky 2:1. Slavia—BASK 0:0. Hajduk—Jedinstvo 3:2. Slavia (Serajevó)—Gradjansky 3:2. Ljubljana—Sparta 3:2. — Svájc: Young Fellows—FC Basel 1:0. Grashoppers—Nordstern 0:0. FC Lucern—Lausanne Sport 3:1. FC Biel—FC Lugano 1:1. Chauz De Fonds—FC Grenchen 2:1. Servette—Young Boys 2:1.

— Németország amatőr válogatott ökölvívó csapata Boroszlóban 12:4 arányban győzedelmeskedett Lengyelország csapata felett.

Mi lesz vasárnap?

Nemzeti bajnokság: Sportul Studentesc—Venus Juventus—Tricolor, Gloria—AMTE, Kárpát FC—Ripensia, UDR—Rapid FC, Kinizsi—Victoria.

A MAGYAR NEMZETI BAJNOKSÁG ÁLLÁSA:

1. Ujpest	11	9	1	1	46:9	19
2. Ferencváros	10	9	—	1	39:16	18
3. Hungária	11	8	2	1	25:15	18
4. Kispest	10	6	2	2	25:17	14
5. Nemzeti	10	4	4	2	26:16	12
6. Sz. MAV.	10	5	1	4	19:20	11
7. Phöbus	11	4	3	4	18:19	11
8. Budapest	11	4	3	4	13:17	11
9. Taxisok	11	4	1	6	34:29	9
10. Szegegy FC	11	2	5	4	17:18	9
11. Boeshai	11	2	2	7	18:25	6
12. Elektromos	11	2	2	7	15:23	6
13. Zugló	11	1	2	8	14:38	4
14. SSE	11	1	—	10	15:56	2

1 perc 09.5 mp. a 100 méteres mellúszás új világrekordja! Balke német mellúszó Brémában 1 perc 09.5 mp-el világrekordot uszott 100 méteren. Az eddigi világrekordot a francia Cartonnet tartotta 1 perc 09.8 mp-el.

A Curie-házaspár új felfedezése a rádióaktív sugár

Páris, november 15. A tudományos világ nagy érdeklődéssel tekint azokat a kísérleteket, amelyeket a világhírű Curie házaspár leánya és ennek férje végeznek. A tudós leánya és vőlegénye donképpen folytatják a szülők által megkezdett munkát. Már esztendő őta dolgoznak egy készüléken, amelynek segítségével olyan rádióaktív sugárakat állítanak elő, amelyekkel a természetes rádiumot pótolják.

A gyógyászat terén, de főleg a rák betegek kezelésénél a rádiumnak felbecsülhetetlen szerepe van. Ez a megfizethetetlenül drága anyag az egész földön rendkívül kis mennyiségben található. Végeredményben tehát csak a milliárdosoknak áll módjukban, hogy kellő eredménnyel gyógykezeltsék magukat, míg a rákban szenvedő milliók előbb-utóbb menthetetlenül halálra vannak ítélve. Curie Mária és férje, Joliot, ezeken a szerencsétlen milliókon próbálnak segíteni. Az elmúlt napok egyikén laboratóriumukba kérték a francia és a külföldi sajtó képviselőit, akiknek bemutatták azt a készüléket, a

rádióaktív sugárakat előállítják.

A készülék segítségével Curieknak sikerült az atomokat szétrombolni, aminek következtében hatalmas erőforrások szabadulnak fel. Ezt a készüléket évről-évre már a múlt esztendői nemzetközi találmány-kiállításán is bemutatták. A főfeladat ezek után abban állott, hogy a felszabadult erőket irányítani lehessen. Ebből a célból még egy különleges csövet építettek, amelyben azután 2 millió 600 ezer volt áram igénybevételével az atomrombolás alkalmával felszabadult óriási erőforrásokat

30 gram rádiumnak megfelelő rádióaktív sugárrá lehet átalakítani.

Miután sikerült ezt a rendkívül jelentős és feltétlenül nagy horderejű problémát megoldani, hátra van még annak megállapítása, hogy miképpen lehet ezeket a rádióaktív sugárakat az orvostudományban felhasználni. Mert természetesen, hogy az erős sugárakat nem lehet rábocsátani a beteg testére. A további kísérletek folyamában vannak és egy bizonyos: ötven esztendő múlva a rák ismeretlen betegség lesz.

Rádió

SZERDA, NOVEMBER 16.

București, 6.30: Ritmikus torna, hírek, reggeli hangverseny. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Hanglemezek. 18.30: Szalonzene. 19.10: Zenebemutató. 20.10: Ion Zamfirescu előadása. 20.35: Szalonzene. 21.30: Const. Strescu énekel. 22: Hírek, sport. 22.15: Kabaré. 23: Hírek. 23.15: Sandu Marcu zenekara. 23.45: Hírek külföldről francia és német nyelven.

Budapest I, 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Munkács, a honfoglalás első városa. Felolvasás. 11.45: Egy középkori „modern” tudós: Nagy Szent Albert. Felolvasás. 1.10: Stanzel János zongorázik. 1.45: Hírek. 2: Szalonzene. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 3.35: Hírek. 4: Elelmiszérarak. 5.15: Diákfőléra. 5.45: Hírek. 6: Időszéri előadás. 6.20: Nagy Olivér mesterharmóniumon játszik. 6.55: Helyes magyar kiejtés. 7: A Baross Szövetség új székházának felavatása. 8: Hírek. 8.25: Nagy Izabella és Palló Imre dr. énekel, kísér Pertis Pali és cigányzenekara. 9.30: Alpesi vihar. Rádiódrama egy felvonásban. 10.15: Hírek, időjárásjelentés. 10.40: A Turul Szépművészeti hangverseny. (II. rész). 11.35: Hírek német és olasz nyelven. 11.45: Hanglemezek. 12: Hírek angol és francia

nyelven. 1.05: Hírek.
Budapest II, 7: Lengyel Gabriella hegedül. 7.30: Olasz nyelvoktatás. 8.30: A zolasz szabadságharcok költészet. Előadás. 9: A Turul Szépművészeti hangverseny. (I. rész). 10.30: Hírek, időjárásjelentés.
Bécs, 20.10: Lemezek. 23.30: Szórakoztató zene.
Belgrád, 18.20: Szórakoztató zene. 22: Táncczene. 23.20: Hangverseny.
Milánó, 20.45: Lemezek. 24.35: Táncczene.
Strassburg, 19: Táncczene. 22: Lemezek. 22.30: Szimfonikus hangverseny.
Varsó, 20: Szórakoztató zene. 22: Hangverseny. 23: Lemezek.

CSÜTÖRTÖK, NOVEMBER 17.

București, 6.30: Ritmikus torna, hírek, reggeli hangverseny. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 15.15: Országóra. 18: Gyermekóra. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02 Kulturális aktualitások. 19.17: Táncczene. 19.55 Alex. Busuioceanu előadása. 20.10: Énekhangverseny. 20.40: Valentina Crețoiu-Tassian énekel. 21.15: Szimfonikus hangverseny. 21.55: Hírek, sport. 23: Szórakoztató-lemezek. 23.45: Hírek külföldről francia és angol nyelven.

Budapest I, 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Tompa Mihály és a Biblia. Felolvasás. 11.45: Regének a felvidéki várak. Felolvasás. 1.10: Mursi Elek és cigányzenekara. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hanglemezek. 3.35: Hírek. 4: Elelmiszérarak. 5.15: Egytál-ételek. Előadás. 5.45: Hírek. 6: Közös munka a növényvédelem terén. Előadás. 6.30: Szalonzene. 7: Időszéri előadás. 7.55: Helyes magyar kiejtés. 8: Hírek. 8.25: Hanglemezek. 9.25: Külügyi negyedóra. 9.40: Magyar Imre és cigányzenekara. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11.05: Dohnányi Ernő zongorázik. 11.30: Hírek német és olasz nyelven. 11.45: Szimfonikus hangverseny. 12: Hírek angol és francia nyelven. 1.05: Hírek.

Budapest II, 6: Utazás Budapest körül. Előadás. 7.25: Angol nyelvoktatás. 8.30: A tengerkutatók kezdetei. Előadás. 9: Szmirnov Sergej balalajkazenekara. 10: Hírek.
Bécs, 19.30: Hangverseny. 21.10: Szórakoztató zene.
Belgrád, 21.30: Hangverseny. 22.30: Szórakoztató zene. 23.15: Lemezek.
Milánó, 20.30: Lemezek. 22: Operett.
Strassburg, 22.10: Hangverseny. 23.10: Szórakoztató zene.
Varsó, 20: Szórakoztató zene. 23. és 24.05: Hangverseny.

Halló! Rádióhangverseny!

Kiváló mesteri szájharmonika-hangverseny hallhat csütörtökön, e hó 17-én este 22.30-24 óráig

Schittenhelm és zenekara előadásában a stuttgarteri rádióban
Tisztelettel: Matth. Hohner A. G. Trossingen.
Vezérképviselő a Bánság részére:
Braun Antal
Temesvár, I., Str. Eugen de Savoya 10. sz.
Közelebbit a rádióújságban!

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Házasság és levelezés rovában szavankint öt leu, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-traffic, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-traffic, Piata Traian (szerb templom mellett), Grósz-traffic, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-traffic, Piata Lahovari. IV. kerület: March-traffic, Piata Küttli. — Nogrády-traffic, (Tivoli mellett) — Olariu-traffic, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-traffic, Bul. Carol 54. — Galgóczy-traffic, Strada Brătianu 15/a. Telefon: 45-13.

Levelezés

Médi. Látja még mindég ott van (19). Hátha megmozdul a bölcső. Médi. Sok sok jót kívánok a mai évforduló alkalmával és kérem vigyázzon az egészségére. Egyebet se teszsek, mint azt, amire 29-30-án kelt sorai végén kért.
2735

Alkalmazás

Mindenes szakácsnő éves bizonyítványokkal november 15-re felvétetik. II. Str. Vulcan 20.
3010

Jól főző mindenes éves bizonyítványokkal december 1-re felvétetik, szobaleány mellé. Cim II. Str. Petru Tegle 1. földszint jobbra. Jelentkezni délelőtt 1-3 óráig és este 7-8-ig.
3022

Házastérpár kerestetik, ugyanott egy háló, ebédlő és egy fürdőkád kölcsönzés miatt nagyon olcsón eladó. Bogdán I. Str. Lonovici 8.
2737

Allást keres

Fűszerkereskedősegéd fiatal, ügyes, állást keres azonnalra. Cim a kiadóban.
3025

Szorgalmas tiszta asszony nagytakarításokat, mosást, vasalást vállal, nagy gyakorlattal. Cim a kiadóban.
3016

Ada-Kalehról Rohát (szultánkényes)

Legfinomabb rózsá, narancs, vanília, málna, citrom, barack és csokoládé, kimérve, vagy szép kivitelű csomagolásban tetszés szerint nagyobb darab, vagy apróra vágva. Rendelésre minőség szerint: Finom le 44. — Különlegesség le 60. — Lokum le 86 árban, postán, vagy vasúton prompt szállít

Matics Mihály, Orșova
Depozit de Rachat dela Ada-Kaleh

Önállóan dolgozó paszományos munkát vállal. Cimeket „Pontos munka” jelígyére a kiadóba kérem.
3026

Mosást, vasalást elsőrangú munkával uri házaknál vállalok. Kovács Zsuzsa, III. kerület. Str. Diaconul Cores 24.
2699

Adás-vétel

Vadász-uhru eladó. Cim a kiadóban.
3011

Modern családi házat 2-3 lakással, lehetőleg központi fűtéssel, az I. kerületben megvételre keresek. Cim a kiadóban.
3016

Eladó két drb. pedigrés fiatal német vizsla. Telefon: 44-18. Friedrich mérnök.
2734

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Lakás

Elegánsan burtozott szoba külön bejárattal, fürdőszobahaszánálattal, két személynek, esetleg ellátással december 1-re kiadó. Cim: IV. Str. Mircea Voda 3.
2700

Egyszobás, fürdőszobás, parkettás, modern lakás Józsefvárosban 3-as vilamos végállomásánál kiadó. IV. Str. Cameliei 31.
2736

Ha szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle liliom-tejkrémet, liliom-tejszappant és liliompudert, h á r o m színben. Kapható kizárólag a

Városi gyógyszerárban
a „Fekete Sashoz” I. Piata I. C. Brătianu.